

DANSA

'L'ull esbalaït'

A l'ull de l'huracà

Joaquim Noguero

'L'ULL ESBALAÏT. HOMENATGE A BUÑUEL', DE DANAT DANSA. DIRECCIÓ ARTÍSTICA I COREOGRAFIA: Sabine Dahrendorf, Alfonso Ordóñez. MÚSICA ORIGINAL: Josep Sanou. GUIÓ: Sabine Dahrendorf, SOBRE TEXTOS DE BUÑUEL, AMB LA COL·LABORACIÓ DE David Truïba. INTÈRPRETS: Joan Dalmau (ACTOR), Sabine Dahrendorf, Bárbara García, Lola López, Sílvia Machado, Maria Montseny, Alfonso Ordóñez, Valentí Rocamora, Guillermo Weickert. TEATRE NACIONAL DE CATALUNYA.

Som davant un espectacle complex i ric. Però també, per aquesta riquesa d'estímul visual, perillós i difícil en la mateixa mesura que el teatre a vegades pot haver considerat problemàtica la interrelació amb els mitjans audiovisuals per la possibilitat de disgregar excessivament l'atenció de l'espectador en una multiplicitat de focus que no acabi d'integrar-se orgànicament, i que aleshores la imatge es mengi la idea que en principi ha d'il·luminar.

Com moltes altres obres de Danat, *L'ull esbalaït* dialoga amb el nucli d'una altra obra artística, en aquest cas la d'un jove Buñuel, que és tant l'autor dels textos que interpreta sobriament, però efectivament, Joan Dalmau, com és també el cineasta, igualment jove, que dirigiria poc després *Un perro andaluz*. Aquesta simple datació elimina la possibilitat -per a mi, ben poc interessant- de veure Luis Buñuel en el personatge interpretat per Joan Dalmau als tallers del TNC: un home envellit, confós en i per un món que s'enfonsa al voltant seu, un vell caçador que ha acabat entenent que cal enamorar-se de l'animal que es persegueix perquè caigui a la trampa. I vet aquí el que és l'espectacle: no pas una carta d'amor, perquè l'amor dels peixos és perfecte precisament perquè no s'intercanvien cartes d'amor -diu un dels poemes-, però sí un diàleg amb les coses, que la dansa també expressa amb els encontres i desencontres dels ballarins, desordenats i delirants en la mateixa mesura que -diu un altre text- "*todos los dialogos de amor [...] tienen acordes delirantes*".

Aquests acords delirants donen peu al bombardeig visual i coreogràfic, a l'acumulació d'imatges, més pel seu rendiment dansístic que no pas per la seva correspondència directa a cap idea. L'espectacle -no caldria dir-ho, però aviso- no és traduïble narrativament, i no fa cap falta, vist el cinema i el món creatius en particular de què parteix. Ja no ho han estat mai les propostes de Danat, de traduïbles narrativament, desenvolupades doncs per raons coreogràfiques: ara toca un solo, ara un duet, ara tot el grup, segons calgui per raons de ritme i de progressió del clímax; ara surt una peça de roba amb un color vermell llampant que ens sorprèn, i queda *explicat* tot seguit pel seu encadenament amb el vestuari que portaran rere mateix els altres ballarins; ara, tres ballarins es mouen en grup cap a una banda, no per dir res, sinó -com també comprovem de seguida- per servir de suport de l'evolució que mourà en aquella direcció les seves *partenaires*, i etcètera.

Ara bé, que no sigui traduïble narrativament, no vol dir, com també passa en els textos de Buñuel i dels surrealistes en general, que no puguem interpretar teinàticament l'espectacle. I, en aquest sentit, jo no solament destacaria el treball de Danat per la seva riquesa coreogràfica, farcida d'estímul, vigorosa i contundent en l'execució i, malgrat aquesta força, també lírica en més d'un dels resultats, quan així s'escau, sinó també per la vivor integrada i conscient de la seva interdisciplinarietat i, encara més, per la coherència mantinguda tant amb l'obra que recreen com amb els seus treballs anteriors: la dualitat entre el passat d'un món terral i la imfutura. D'una banda, doncs, la creació d'universos esbossats en gris, en blanc i negre, de records arrelats en les pedres d'un passat compartit i compartible; i, de l'altra, la fosca d'una terra posttot, feta de set, de fam, de recerca. La impressió dura i l'expressió exigent d'universos com els de Goya, Calvino o Hindemith, expressats en altres coreografies de Danat, continua present en un muntatge que, per al meu gust, recorre excessivament al suport del text (aquí, menys és més), però que té llambregades de llum. Així cal valorar alguns moments coreogràfics: no em puc estar de qualificar d'excel·lent la fluïdesa de moviments de Guillermo Weickert, sigui quina sigui la dificultat de les transicions. Així, també, cal entendre aquell "*tengo hambre, tengo sed*" del Buñuel dit per Joan Dalmau, al qual sembla respondre, des del mateix sentit de pèrdua, l'hiperrealisme del "*tinc fam, tinc set*" del Foix de les posteriors *Les irrealis omegues*. *L'ull esbalaït* del títol és, entre altres, el de l'espectador que s'acara a tot això. Penso que positivament, però.